

Державною нагородою України «Хрест за мужність». І це все завдяки тому, що вони в стінах нашого Університету під керівництвом досвідчених педагогів та наставників набули високих морально-вольових та фізичних якостей, які так необхідні на практичній роботі.

Висновки: Ігрові види спорту необхідно використовувати при підготовці рятувальників, адже вони є не тільки відмінно розвиваючим моментом у підготовці фахівців у цій галузі, а й неабияким мотиваційним джерелом підготовки рятувальника. Ігрові види спорту необхідно ставити чи не на одну пряму із професійними заняттями по підготовці рятувальників і всіляко сприяти їх розвитку, популяризації у навчальних закладах і не дозволяти недооцінювати їх. Доведено, що навички, здобуті через ігрові види спорту, засвоюються, інколи, краще, ніж вивчений матеріал через подання в ігровій формі, що викликає безліч емоцій, викид адреналіну, посилює бажання займатися ігровими видами спорту, зближує з товаришами, що є партнерами по команді.

Література:

1. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності. — Суми. Університет, книга, 1999.
2. Лист МНС України «Про огляд стану виробничого травматизму за 2010 рік в системі МНС України» від 16.02.11 р. № 02.2011/304.

УДК 352.232:808.5

РИТОРИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІВ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Конівіцька Т.Я.

Литвин А.В.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Психологічне забезпечення всіх сфер населення України є складною проблемою, що потребує вивчення ефективних напрямів її вирішення. В умовах сьогодення, передусім неоголошеної військової агресії на сході України, особливо актуально відчувається потреба професійної підготовки кваліфікованих психологів до діяльності в надзвичайних ситуаціях. Як зазначають дослідники, першими потребують психологічної підтримки, а отже – компетентних практичних психологів, представники тих професій, діяльність яких має екстремальний характер. Сюди, безперечно, доцільно віднести фахівців Державної служби з надзвичайних ситуацій України і військовослужбовців [3].

Оскільки психологічна діяльність особлива за змістом, технологіями і ситуаціями спілкування [1, с. 128], для становлення майбутнього психолога він в межах професійної підготовки у ЗВО має оволодіти системою знань і вмінь,

необхідних для виконання психодіагностичної, психокорекційної, консультаційної, психотерапевтичної, тренінгової, профілактичної роботи [2]. Наголосимо, що важливим аспектом у підготовці майбутніх психологів є отримання знань із професійної комунікації, зокрема опанування риторичними знаннями, вміннями і навичками та вмілого використання їх у професійній діяльності. Їх формування під час професійної підготовки у ЗВО, на нашу думку, є ключовою умовою для самореалізації психолога в усіх напрямках його діяльності. Адже робота психолога передбачає вміння вести бесіду, діалог і дискусію, консультувати, організувати і проводити психологічні тренінги, а також для багатьох фахівців – працювати безпосередньо в зоні виникнення надзвичайних ситуацій, в екстремальних, ризиконебезпечних обставинах. Дослідники професійної підготовки майбутніх психологів до діяльності в екстремальних умовах зазначають потребу оволодіння психологами служби цивільного захисту сукупністю комунікативних навичок, що забезпечують здатність встановити контакт із постраждалими під час бесіди, готовність вислухати, проконсультувати, обговорити проблеми і «згасити» емоції тощо [4, с. 95].

У разі роботи в зоні надзвичайної ситуації психологи працюють на різних ділянках, виконуючи свою місію безпосередньо перебуваючи в екстремальних умовах або надають допомогу після надзвичайних ситуацій, організуючи бесіди, групові та масові заходи. Усі форми роботи вимагають високої майстерності, яка дозволяє швидко, гнучко та творчо, в доволі обмежений час одержати необхідну інформацію, розуміти не лише вербальну, а й невербальну комунікацію, спостерігати за станом постраждалих і змінами їхнього світосприйняття, обирати рішення, оцінювати правомірність обраних методів власної роботи, за потреби швидко організувати пошук більш адекватних прийомів [6, с. 15] і способів взаємодії з постраждалими і фахівцями ДСНС, задіяними в ліквідації надзвичайної ситуації, тобто психолог має бездоганно володіти необхідними навичками безпосередньої роботи з постраждалими, передусім – комунікативними.

Для цього майбутнім психологам під час професійної підготовки у ЗВО належить відпрацьовувати практичні риторичні навички, які застосовуються під час надання психологічної допомоги різним групам постраждалого населення. Доцільно зосередити увагу на різних аспектах вербальної та невербальної комунікації, навчитись виявляти зацікавленість у спілкуванні з потерпілими за допомогою мови слів і тіла. Оскільки в екстремальних умовах у постраждалих можуть виникати труднощі словесного вираження, саме невербальна комунікація часто є єдино можливим засобом для прояву та пояснення їхніх переживань. Тому в таких ситуаціях надзвичайно важливим є опанування невербальної комунікації [5, с. 235].

Отже, в разі роботи в надзвичайних ситуаціях для психолога важливо знати і володіти риторичними знаннями, вміннями і навичками, які забезпечують ефективну професійну комунікацію, дають змогу розуміти стани і

почуття інших людей через невербальні засоби комунікації. Завдяки цьому ефективна робота психолога допоможе постраждалим швидше усвідомити ситуацію та сприятиме адекватним реакціям на неї.

Література:

1. Галян І. М. Галян О. І. Мотиваційно-ціннісний компонент професійного вибору майбутніх психологів на етапі оптації. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. Львів: ЛьвДУВС, 2012. Вип. 1. С. 122–131.
2. Дружиніна І. Професійне становлення майбутніх психологів: теоретико-методологічний аналіз проблеми. Освіта регіону : Політологія, психологія, комунікації. Український науковий журнал, 2011. № 2. URL: <http://social-science.com.ua/article/509>.
3. Корсун С. І., Іванова О. В. Проблеми психологічного супроводження діяльності професій екстремального профілю. Вісник психології і педагогіки: зб. наук. пр. Київ, 2012. Вип. 9. URL: <http://www.psyh.kiev.ua/> Збірник_наук._праць._- Випуск_9.
4. Сірко Р. І. Професійна підготовка майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби до діяльності в екстремальних умовах : монографія. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 482 с.
5. Холод Ю. Л. Психологічна допомога шкільного практичного психолога учасникам навчально-виховного процесу при посттравматичних стресових розладах та психологічній травмі. Психологічні засади забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: матеріали круглого столу, м.Кривий Ріг, 10 лютого 2017 р. Кривий Ріг, 2017. С. 232–235.
6. Шевченко Н. Ф. Особливості професійної свідомості психолога у просторі психологічного консультування. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12 : Психологічні науки, 2013. № 41. С. 10–17.